

Neolit

Neolithic

Bohutice (okr. Znojmo)

Intravilán obce

Zemědělský pravěk. Sídliště. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 48.9919875N, 16.3594350E

V polovině listopadu roku 2023 proběhl bleskový archeologický výzkum při stavbě rodinného domu na severním okraji obce Bohutice. V základových pasech nově budovaného domu byly zdokumentovány čtyři porušené zahloubené objekty, které je možné datovat jen rámcově do období pravěku.

Literatura

AMČR: Záznám M-202305179 [cit. 2024-06-13]. Archeologická mapa České republiky.

Summary

In 2023, a rescue excavation took place in the cadastral area of Bohutice (Znojmo District) at the northern edge of the built-up area, yielding four sunken features associated with a prehistoric settlement of unknown date.

David Humpola

Bořitov (okr. Blansko)

„Zádvoří“, „Niva“, parc. č. 2803, 2808.

Kultura s moravskou malovanou keramikou (neolit). Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Blanenska, p. o., S 13074 – S 13086.

Lokalizace: WGS-84: 49.4307567N, 16.5968431E; 49.4312481N, 16.5941917E; 49.4325100N, 16.5993317E

V průběhu záchranného archeologického výzkumu uskutečněného při realizaci stavby „LBC9, polní cesty C24, C28, LBK7“ byly na jaře 2023 zdokumentovány celkem tři sídlištní zahloubené objekty, které nově doplňují poznatky o podobě pravěkého osídlení polykulturních lokalit v tratích „Zádvoří“ (obj. 500, 502) a „Niva“ (obj. 501). Z objektů 500 a 502 se podařilo získat několik drobných nezdobených fragmentů keramiky, díky nimž bylo možné oba objekty datovat na základě makroskopického posouzení keramického těsta do období mladšího neolitu. Z objektu 501 se nepodařilo získat žádné archeologické nálezy. Vzhledem k omezenému rozsahu výzkumu nelze tyto objekty blíže funkčně interpretovat. Pouze v případě rozměrnějšího objektu 500 (obr. 1) lze předpokládat, že se jednalo o exploatační jámu (šířka 4 m), v níž se získávala hlína potřebná k omazávání stěn domů a pecí.

Obě uvedené tratě jsou situovány severovýchodně od Bořitova na mírně svažitém západním svahu kopce Horky, od kterého jsou odděleny na východě strží, v níž pramení vodoteč. Lokalitu objevil v roce 1971 A. Štrof (Malach 2011, 22). Výzkumy v letech 1973–1974 byly v tratích „Zádvoří“ a „Niva“ odkryty převážně středohradištní zahloubené objekty související se zpracováním místní železné rudy (vyhřívací výheň, zásobní jáma a obytné objekty – polozemnice), přičemž právě vyhřívací výheň a zásobní jáma z trati „Niva“ byly sekundárně zapuštěny do staršího laténského objektu, jenž byl interpretován jako kovolitecká dílna. Žádný z těchto technologických objektů však nebyl geodeticky zaměřen, a jejich přesná poloha proto není v rámci těchto polních tratí dosud známá. Z povrchových sběrů jsou odtud uváděny i nálezy z neolitu a eneolitu (Souchopová, Ludikovský 1975, 33–34; Souchopová 1976; Štrof 1985, 92). Nejbližší soudobé osídlení z mladšího neolitu severně od Bořitova bylo částečně prozkoumáno na 1,2 km vzdáleném sídelním areálu v trati „Písky“ na úpatí Velkého Chlumu, kde byly kromě staroneolitických a laténských objektů zjištěny také tři objekty z mladšího neolitu (Bartík 2020, 83).

Obr. 1. Blansko. Objekt 500 po exkavaci jeho jižní poloviny. Foto M. Novák.

Fig. 1. Blansko. Sunken feature 500 after excavating its southern half. Photo by M. Novák.

Literatura

- Bartík, J. 2020: Příchod zemědělců. In: M. Novák (ed.): *Blanensko a Moravský kras v pravěku*. Blansko: Muzeum Blanenska, p. o., 57–89.
- Malach, R. 2011: *Raně středověké osídlení Lysické sníženiny a Malé Hané*. Rkp. bakalářské diplomové práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta. Ústav archeologie a muzeologie. Uloženo: knihovna Ústavu archeologie a muzeologie.

Souchopová, V. 1976: Vesnické osídlení z 10. století v Bořitově, trať Niva. *Archaeologia historica* 1, 153–157.

Souchopová, V., Ludikovský, K. 1975: Keltská šperkařská kovolitecká dílna v Bořitově (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 1974, 33–35.

Štrof, A. 1985: Übersicht neuer Lokalitäten und Funde in der Boskovicer Furche (Bez. Blansko). *Přehled výzkumů* 1983, 91–98.

Summary

A rescue excavation conducted during the construction of field paths northeast of Bořítov (Blansko District) yielded three sunken features (Fig. 1) located in various parts of ‘Zádvoří’ and ‘Niva’ fields. Two of these features could be dated to the Moravian Painted Ware culture due to the rare pottery finds; however, the third one contained no finds.

Marek Novák, Lukáš Bedáň

Bratčice (okr. Brno-venkov) Jihovýchodní kraj obce.

Kultura s lineární keramikou. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.0626411N, 16.5291881E

Při stavbě základní technické infrastruktury pro rodinné domy v Bratčicích (bližší popis lokality viz kapitola Doba železná) bylo odkryto několik zahluobených objektů (patrně stavebních jam), z nichž pochází především keramický materiál datovatelný do kultury s lineární keramikou. Kúlové jámy byly v ploše výzkumu rovněž zachyceny, netvořily však souvislé řady, které by bylo možné označit za součást půdorysu nadzemního domu.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

Several features of the Linear Pottery culture were investigated during the utility infrastructure installation on the outskirts of Bratčice (Brno-Country District).

Ivan Čížmář

Brno (k. ú. Bystrc, okr. Brno-město) „Hradní stráň“.

Neolit-eneolit. Ojedinelé artefakty. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: dočasně u nálezců.

Lokalizace: WGS-84: 49.2551108N, 16.4572869E

Předpolí hradu Veveří je vyhledáváno vzhledem k blízkosti panského sídla především hledači s detektory kovů. Několik let již není rozsáhlá plocha zemědělsky obdělávána. Při revizi kolekcí získaných z dřívějších povrchových průzkumů byly dohledány štípané kamenné artefakty pravěkého stáří. Soubor sestává ze tří nepravidelných jader a šesti úštěpů. Použitou surovinou je rohovec typu Krumlovský les, varieta I. Nalezená keramika je pouze středověkého až novověkého stáří. Z této polohy se jedná o první doklady pravěkých aktivit a rámcově je lze chronologicky zařadit do průběhu neolitu až eneolitu. Je pravděpodobné, že

hradní ostrožna a její bezprostřední okolí byla pro svou strategickou polohu v pravěku osídlena, ale stopy po tomto osídlení mohly být z větší části zničeny při stavbě hradu. Z okolí hradu uvádí pravěké nálezy veverskobítežský farář Karel Eichler (1891, 7–9, 125; Kuča v přípravě).

Literatura

Eichler, K. 1891: *Paměti panství veverského*. Brno: nákladem vlastním.

Reprint 1995.

Kuča, M. v přípravě: *Pravěké osídlení katastru Bystrce*. In: Bystrc: MÚ Brno-Bystrc.

Summary

Several chipped stone artefacts made of Krumlovský les-type chert were found during a surface survey in ‘Hradní stráň’ field, situated in the foreground of Veveří Castle (Bystrc cadastral area, Brno-City District). These finds can only be broadly dated from the Neolithic to Eneolithic periods.

Martin Kuča

Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město)

Ul. Pod Hády, parc. č. 2232/5, 2232/61.

Kultura s moravskou malovanou keramikou (neolit). Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.2144925N, 16.6621831E

V říjnu 2023 proběhl záchraný archeologický výzkum související s výstavbou dvou nových bytových domů v rámci projektu „Čtvrť Pod Hády“ v Brně-Maloměřicích, které jsou situovány v areálu bývalé továrny Ergon na ulici Pod Hády. Během hloubení základové jámy bylo identifikováno celkem šest objektů, z nichž čtyři se koncentrovaly v jejím severozápadním rohu, jeden se nacházel blízko severovýchodního rohu a poslední byl zaznamenán v jižní části základové jámy. Ze zásypů severních objektů se podařilo vyzvednout surovinu a polotovary na výrobu broušené industrie a fragmenty keramiky umožňující jejich dataci do období kultury s moravskou malovanou keramikou. Keramika získaná ze zásypu jižního objektu neumožňuje přesnější dataci a lze ji zařadit pouze rámcově do průběhu zemědělského pravěku.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

In 2023, a rescue archaeological excavation was conducted in connection with the construction of new residential buildings in Pod Hády Street (Maloměřice cadastral area, Brno-City District). The excavation uncovered a previously unknown settlement of the Moravian Painted Ware culture. The fill of some features contained raw materials and semi-finished products for polished stone tool production.

Jiří Zubalík